

Odstraňovanie

Slnko zapadlo šesť minút pred štvrtou. Keď ležala natiahnutá na chrbte na podlahe a čítala veľmi malé písmenká na zadnej strane novín. Pravé oko mala silno zažmúrené. Ľavé mala príšerne utáhané. Malinké písmenká presvitali pomedzi jej dlhé a čoraz ovisnutejšie mihalnice. Stále častejšie musela privierať aj druhé oko a dopriať chvíľku oddychu aj zmeravenému lícu. Čoraz častejšie z boku škúlila na svet s hlavou naklonenou napravo. No hoci ju jej hra už aj trochu omrzela, zároveň ju hrial víťazoslávny pocit: odkedy v ten deň ráno vstala, odolávala pokušeniu pozrieť sa na život priamo – čo podľa hodiniek robila už presne osem hodín. Keby sa jej niekto spýtal, prečo mala oko zatvorené ešte aj trinásť minút po štvrtej na Štedrý deň, keď jej mama panikárila a jej malá sestra Lujza sa sama hrala hru päť kameňov v zadnej izbe, nevedela by, čo má povedať. Dnes jednoducho musela mať zatvorené pravé oko, a tak to robila.

Rovno oproti jej hlave bolo o stenu opreté veľké zrkadlo v kovovom ráme. Otec sľúbil, že ho zavesí nad kozub, ale prešli tri mesiace a ono tam naďalej stálo. Zabudlo sa naň a teraz len lapalo prach. Keď sa zvedavo obzerala v matnom skle. Učítelia v škole donekonečna hovorili o charaktere, o tom, že ho: treba mať, treba získať, treba ukázať a predovšetkým si ho treba vybudovať. Keď si bola istá, že nijaký nemá, alebo aspoň nemá taký, ktorý by bolo vidieť. Bola ten typ človeka, ktorého si nikto naozaj nevšimal.

Otec bol ešte v práci – pracoval dlho do noci ako každý deň tento týždeň a každý víkend tento mesiac. Ako pracoval každý mesiac tento rok. Bol buď vo svojom laboratóriu, alebo vo svojej pracovni, alebo šiel na dva týždne kopať, zmizol do knižnice alebo na poradu – nestíhala to sledovať. Keď mama dnes ráno po raňajkách nahnevane utrela dosku na kredenci, potom prisľúbila dievčatám, že sa pôjdu bicyklovať a večer si zídu do kina. No keď slnko o niekoľko hodín neskôr zapadlo, ich čižmy a kabáty stále nedotknuto ležali pri dverách – presne tam, kde ich nechali v predchádzajúcej večer. Keď začula zvoniť telefón a napadlo jej, že volá oco. Ako zvyčajne príde neskoro.

Práve keď ju začal zmáhať spánok a hlava jej pomaličky klesala k otvoreným novinám, mama vrazila do izby. Opäťky jej klopkali na drevenej podlahe ako kladivá. „Obleč si kabát, Keď, ideme von. Obleč aj sestru.“

O päť minút nato dievčatá sedeli na zadných sedadlách auta, vyfukovali do mrazivého vzduchu paru a nervózne sa chichotali, lebo stále netušili, kam idú, ani prečo. Ako mama preradovala a hrkotanie auta sa ustálilo vo svojom zvyčajnom rytme, ich nervozita pomaly opadla. Keď na ruke ešte stále cítila teplé a trochu bolestivé zovretie, hoci ju sestra už dávno pustila. Položila si ruku do lona. Noc za oknom sa jej zdala ostrá a jasná a väčšina bielych svetiel v domoch, okolo ktorých prešli, žiarila neuveriteľne priamo a silno. Jej okno,

naopak, neustále zahmlieval dych. Netrzeplivo zakrúžila hlavou, tvárou tak blízko pri skle, ako dočiahla, ale nepomohlo to. Keď auto preletelo cez semafony a odbočilo dole kopcom, El niekoľko rás nespokojne koplá nohou.

„Lujza, prestaň. O dve minúty sme vonku.“

„Ale ja mám niečo v čižme. Tlačí ma to.“

Kej sa opäť otočila k oknu. Počítala pouličné svetlá, okolo ktorých prechádzali, číslovala ich podľa žiary na striebriestej zemi, pokrytej po včerajšej ľadovej noci námrazou. Ľavé oko mala strašne unavené – alebo to len spôsobila čudná plochosť pozerania na svet len jedným okom –, lebo si bola istá, že v strede každého kruhu svetla pod každou pouličnou lampou videla malý okrúhly tieň. Možno to boli len obláčiky pary z jej úst, ktoré sa držali na okne. Bola v pokušení otvoriť aj druhé oko, aby si to overila – ale potom si pomyslela, že keby to spravila a malé tmavé kruhy by zmizli, dokázala by tým, že tam neboli, alebo naopak, že boli a už nie sú? Keď sa niekedy pozriete priamo na hviezdu, nevidíte ju, ale keď prižmúrite oči alebo odvrátite zrak, zbadáte ju. A hviezdy na oblohe boli. Ako inak by ste si pri pohľade na ne niečo želali?

A odrazu, z ničoho nič, pochopila, kam idú a prečo mama neodpovedala na ich otázky. Auto zabrzdilo a zastalo pred známou bránou. Kej na sedadle zmeravela a zazdalo sa jej, že jej chrbtica je studený oblúk opretý o príjemnú látku. El vôbec neskrývala svoje sklamanie. „Nechcem ísť k ockovi do práce,“ zakvílila, a aby zdôraznila svoje slová, rozhorčene koplá nepohodlnou čižmou do sedadla pred sebou.

Za oknom pri bráne sedel nočný strážnik: starý spoľahlivý muž, stuhnutý a hrčavý ako kopa dreva, mal ohnutý široký chrbát a vykrútené biele fúzy nad širokou sánkou. Kej ho nikdy nevidela, ale keď sa s námahou postavil, spoznala bielu košeľu, čierne nohavice a vestu, ktoré tvorili uniformu univerzitných vrátnikov. Brána sa otvorila

a starý pán im mávol, aby vošli na parkovisko. Potom však za nimi po schodíkoch vykričkal z matne osvetlenej miestnosti. Asi uhádol, kde zaparkujú, lebo Kej videla, že mieri priamo k nim, i keď mama obišla niekoľko voľných miest a potom zaradila spiatočku a zacúvala. Kráčal rozhodne a pomaly, no aj tak sa k nim dostal práve vo chvíli, keď otvárali dvere. Mal jemný hlas. Nebolo to drsné štekánie príznačné pre univerzitných vrátnikov. Možno bol na nejakom vianočnom večierku. Po vianočnom večierku boli ľudia vždy nežnejší.

„Môžem vám pomôcť?“ opýtal sa Kejinej mamy. Jeho hlas znel tak, ako keď pohladíte flanel – bol pevný, ľahký a teplý – a pre Kej to bolo, akoby jej priateľsky podal ruku. No on stál s rukami vo vreckách, hýbal prstami za látkou, akoby prevracal mince.

Mama vytiahla El z detskej sedačky, potom bezmyšlienkovite skontrolovala jej fialovú čižmu. El bola pristará na detskú sedačku a aj privysoká, ale jej ôsme narodeniny sa premenili na more slz, a tak Kej s mamou prešli každú izbu – a dokonca aj auto – a opatrne vrátili všetky staré a známe veci.

Mama obrátila čižmu a potriasla ňou. Na zem vypadol kamienok z hry, ktorou sa večer zabávala. Mama ho zdvihla a vložila do Elinej vystretej ruky. „Nie, ďakujem,“ odvetila. „Prišla som len po manžela. Často pracuje neskoro do noci.“

„Obávam sa, že všetci už šli domov, pani...“ Muž zmĺkol a Kej sledovala, ako nadvihol husté obočie v očakávaní, že sa mama predstaví.

„Klára.“ *To preto, lebo nemá ocovo priezvisko*, pomyslela si Kej. *Nie je ničia pani.* „Klára Hodná.“

„Nuž, pani Hodná, neklamem. Ako som povedal, všetci šli domov. Je tu len moje auto a auto starého profesora Ďuroviča, ktorý umrel

minulý utorok, nech mu je zem ľahká. Práve som obišiel chodby a pozamykal som. Všetko je zatvorené a svetlá sú pozhasínané. Vnútri nie je ani myška.“

Kej sa mamy jemne dotýkala dlaňou ľavej ruky a teraz cítila, ako zmeravela. „Určite máte pravdu,“ vyhlásila, „ale dnes odišiel do práce, takže sa pôjdem pozrieť a sama sa o tom presvedčím.“

„Ako ste vraveli, že sa volá váš manžel? Hodný?“ Hlas starého vrátnika bol jemný, ale nástojčivý. Pripomínal jej volanie holuba. Rýchlo prestúpil z jednej stuhutej nohy na druhú, aby nestratil rovnováhu. Kej napadlo, že vyzerá, akoby sa ľavým kútikom úst skoro usmieval, ale potom zmenila názor. Alebo možno len on zmenil výraz tváre.

„Vjac. Doktor Vjac. Eduard, chcela som povedať. Eduard Vjac. Prednáša na Fakulte svätého Mikuláša. Pracuje na projekte Fragmenty.“

„Nuž, nemôžem povedať, že poznám názvy projektov,“ odpovedal starý muž. „Neustále sa nejaké končia a iné začínajú. No mám výbornú pamäť na ľudí a nezdá sa mi, že by som sa niekedy stretol s doktorom Vjacom.“ Prudko sa nadýchol, zdvihol ruky k tvári a silno fúkol na končeky prstov, aby si ich ohrial. „No predsa len som iba nočný vrátnik.“

„Och, určite ste ho videli,“ oponovala mu mama. „Je tu skoro každý večer. Každý večer.“

Vrátnik jej povedal, že má zoznam a telefón a že mame ušetriť čas, aby nemusela ísť hore do otcovej pracovne. Mama chcela namietnuť, ale on už bolestivo odkrival okolo auta a kráčal k svojej búdke. Nakoniec ho nasledovali. Kej držala mamu za studenú ruku, no uprostred zimy to predsa bolo normálne. Čakali pod schodíkmi malej búdky, ktorá bola vlastne len zamurovaným výklenkom medzi dvoma opornými stĺpmi starej budovy archeológie. Namiesto strechy mala malý prístrešok a pekné okrúhle okienko. Na okienku boli prilepené

strieborné hviezdy. El na ne ukázala a rozrozprávala sa o pohľadnici, ktorú vyrobila v škole. Boli na nej rovnaké hviezdičky, ale tie jej boli z alobalu. Tri či štyri razy to zopakovala, lebo nikto nereagoval, a potom sa vo dverách zjavil vrátnik. Keď si chcela prehrabnúť vlasy, mala ich však pevne zopnuté a navyše boli tvrdé ako ľad.

„Obávam sa, že doktora Vjaca na svojom zozname nemám,“ povedal. „A nevidím ho ani na univerzitnom zozname. Vraveli ste, že sa volá Eduard Vjac? Nenašiel som ho.“

Kejina mama si nahlas vzdychla, nechala dievčatá pred dverami a vošla do búdky. Boli tak potichu, že počuli niekoľko útržkov rozhovoru vnútri. Na tichom a skoro prázdnom parkovisku bolo zopár holých stromov. Tieto štvor- alebo päťročné stromčeky vysadili v pravidelných odstupoch v dvoch radoch. Keď si pamätala, že tam kedysi rástla tráva, ale teraz bolo skoro všetko vydláždené. Čierne konáre stromov sa ligotali v jasnom svetle reflektorov umiestnených na streche budovy archeológie. Volali ju Jama. Keď silno zažmurila ľavé oko a ponorila sa do tmy. Zároveň ešte silnejšie stisla Elinu ruku, akoby si chcela vynahradiť, že nič nevidí.

Keď sa dvere otvorili, tlmené hlasy sa odrazu vyrútili von a zaplnili prázdny priestor. Klára Hodná znova protestovala: „... nechápem. Rozumiem, že máte najnovší zoznam, ale môj muž je rozhodne tu. Pracuje tu roky. Môžem vám ukázať jeho pracovňu.“

Kej počula, ako vrátnik zdvihol zväzok kľúčov, potom za nimi zavrel dvere a spolu s mamou zišiel po troch či štyroch schodíkoch na parkovisko. Stále mala zatvorené oči a možno preto tak jasne počula ostré ozveny na nádvorí, počula každý pohyb. Mamine kroky klopali na zamrznutom kameni a dlažbe.

„Ako sa voláte?“ spýtala sa Klára vrátnika a Keď opäť otvorila ľavé oko.

„Rex. Iba Rex,“ odpovedal a skrivil tvár, keď boľavou nohou prekročil nízky múrik okolo parkoviska a vykročil k neďalekému rohu, kde mal Kejin otec na druhom poschodí laboratórium a pracovňu. Mama naňho fľochla, akoby práve vypustil tarantulu, ale potom ho s odovzdaním nasledovala. Zdalo sa, že úplne zabudla na svoje dcéry. Mlčala, no keď prešli okolo, Kej videla, že jej v hrdle uviazlo veľmi veľa slov. Zboku to vyzeralo, akoby jej malo hrdlo čochvíľa vybuchnúť. S ňou sa vybrali za dospelými, držali sa za ruky, dívali sa do zeme a pozorovali, ako ich topánky v námraze zanechávajú malé odtlačky a potichu vŕzgajú. Rex kráčal ľahkým krokom, lebo ako si Kej všimla, mamine nové topánky sa viditeľne zabárali do zamrznutej trávy, ale i keď Rex kríval a ťahal za sebou nohy, nerobil skoro žiadny hluk a nezanechával nijaké stopy. Počula len štrnganie kľúčov na jeho veľkom zväzku, ktorý držal v pravej ruke. Na sekundu veľmi jasne zazrela zväzok kľúčov v žiare reflektorov a všimla si, že je na krúžku uzamykací mechanizmus, aký sa už dávno nepoužíval. Nebol to krúžok, na ktorý sa kľúče navliekali, ale zatváral sa ako náramok. Pripomínal jej niečo, čo raz videla s ockom v knižnici rukopisov. No tento kruh bol iný. Zazrela na ňom vyryté dva obrázky. Jeden bol na čapíku, druhý na haspričke. Ako kráčali, sústredila sa na rytiny a kúsok po kúsok sa jej podarilo rozlúštiť, čo vlastne vidí. Obraz bol na oboch stranách rovnaký: dlhý a zvlnený had ovinutý okolo meča.

Musel slúžiť v armáde, znel záver jej úvah. Pravdepodobne ho zranili, a preto kríva.

„Jeho pracovňa je na druhom poschodí,“ vysvetľovala mu mama. „A meno má na menovke – pozrite...“ A potom jej hlas stíchol, lebo ako všetci videli – a všetci sa dívali –, jeho meno nebolo na čiernej menovke, kde bývalo napísané oficiálnymi bielymi písmenami vedľa ostatných, odkedy si Kej pamätala. Tam, kde malo byť jeho meno,

bolo teraz napísané DR. ANDREA MENEJOVÁ. Mama rozrazila ťažké dvojkridlové dvere vedúce do kamennej vstupnej haly a dievčatá cupitali za ňou.

„Čo sa deje?“ spýtala sa šepitom El svojej staršej sestry. Jej hlások bol ostrý, naliehavý.

„Toto je nejaký žart, dievčatá,“ odvetila Klára Hodná a prinútila sa na ne usmiať. „Je to len žart.“ Vytiahla mobil a vytočila číslo. „Skúsím mu znova zavolať do pracovne,“ povedala. „Predtým nikto nedvíhal, no možno sa už vrátil.“ A potom zbledla. „Ostaňte tu,“ rozkázala, no jej hlas bol sotva viac než vystrašené zašepkanie. Otočila sa a doslova vybehla po schodoch.

Kej sa pozrela na zväzok kľúčov. Civela naň, dívala sa na každý detail, jeden po druhom, aby si ich všetky vryla do pamäte.

Rex si všimol jej pohľad, usmial sa, odopol si kľúče z opaska a ukázal jej ich. „Ak chceš, pozri si ich,“ povedal s priateľským smiechom. Podal jej celý zväzok. Ruky mal veľké a hrčavé ako korene duba. Pozorovala ich, keď od neho brala kľúče: boli ozrutné, zároveň však aj nežné a štíhle. Keď vystrel prsty, zazdalo sa jej, že zacítila niečo sladké, ovocné – možno čierne ríbezle. No vtom už držala zväzok. Bola na ňom úžasná zbierka kľúčov. Dokonca aj El sa na ne prišla pozrieť, čo bolo nezvyčajné, lebo inokedy si dala záležať, aby bolo vidno, ako veľmi ju nezaujíma nič, čo jej staršia sestra robí. Kej sa dotkla každého kľúča. Najlepší bol ozrutný kľúč v tvare vidličky s ostrými koncami, ktorý vyzeral ako zo zlata. Bol na ňom vyrytý rovnaký had a meč ako na krúžku s kľúčmi. A boli tam tri striebřité kľúče, každý trochu iný, ale všetky mali rovnaký tvar: dlhé telo s plochým kúskom na konci – jeden bol štvorcový, druhý okrúhly a tretí trojuholníkový. Okrem nich ju upútali aj tri drevené kľúče z takého tvrdého dreva, že jej pripomínal kameň. V kaž-

dom z nich bolo nádherné zlatisté zrnko. A potom tam boli ďalšie, krátke i dlhé, široké, ťažké. Mohlo ich tam byť dvadsať alebo tridsať.

„Hlúpe klúče,“ vyhlásila El a otočila sa k veľkému zrkadlu visiace-
mu na stene v hale, aby sa v ňom poobzerala. Kej a vrátnik – Rex –
sa na ňu tiež dívali. Na líci mu bolo vidieť, že sa nenápadne usmie-
va. Rovnako ako Kej totiž vedel, že to El nemyslela vážne. Jej sestra
bola od Kej asi o dľaň nižšia. Kej mala olivovú pokožku a gaštanové
vlasý, zatiaľ čo El mala skoro priehľadnú pokožku a jemné kučeravé
vlasý pripomínajúce červené zlato. Oco rád hovoril, že ich rodina sa
skladá zo štyroch živlov. „Vaša anjelská mama je vzduch. Je otvorená
ako obloha. Ja som tvrdá a úmorná zem,“ vravieval, „ale vy, dievčatá,
ste rýchlymi elementmi sveta.“ Tvrdil, že Kej je voda: tichá, hlboká,
možno chladná, ale rýchla v živote. El je naopak ako oheň horúca
a nepredvídateľná, tvorivá aj ničivá.

Skôr náladová, pomyslela si Kej. A napriek všetkému sa usmiala.

Pozrela sa na deduška vrátnika a povedala si, že by sa mala pokúsiť
správať sa úctivo. „Na čo sú?“ spýtala sa.

Stále sa díval na El. „Teraz už nemajú význam,“ odvetil. „Pozri sa
na tú krásu,“ dodal akoby sám pre seba. „Stavím sa, že ona nebude
potrebovať žiadne klúče.“

El začala stúpať po točitom schodisku, skákala vo fialových čiž-
mách s kožušinkou a brala schody po dvoch. Čižmy jej boli trochu
veľké, lebo ich zdedila po Kej a zatiaľ do nich nedorástla. Vyzera-
la v nich menšia, než v skutočnosti bola, a zároveň nešíkovejšia
a krehkejšia. Na šiestom schode sa otočila a potmehúdsky sa uskr-
nula. Líca mala vyštípané od studeného vzduchu vonku a našpúlené
pery mala plné a ružové. S vážnosťou kňažky, akoby práve vykoná-
vala posvätný rituál, vybrala ruku z vrecka, otvorila dľaň a odhalila

tri kamene, s ktorými sa predtým doma hrala. Otec im vysvetlil, že táto hra má u rôznych národov rôzne názvy a ako jednu z mála ju schvaľoval.¹ Vždy o nej hovoril to isté: „Je to prastará hra zručnosti – a náhody.“ El bola nepopierateľným majstrom všetkého, čo súviselo s touto hrou, a svojím titulom sa hrdo vystatovala. Teraz vyhodila kamene do vzduchu, obrátila štíhlu ruku s ladnosťou tanečnice a zachytila ich medzi hánkami.

Kej sa usmiala. *Predvádza sa.*

Občas sa stáva, že tesne pred kalamitou sa udeje niečo výnimočne krásne. Kalamita sa načiahne do minulosti, pokrúti tú prekrásnu udalosť a spraví ju ešte krajšou práve vďaka hrôze, ktorá bude onedlho nasledovať – alebo, pomyslela si o chvíľu neskôr Kej, to tak aspoň vyzerá.

El bola taká krásna, keď tam stála, uškriňala sa a špúlila pery, v jej očiach tancovalo svetlo z lampy uprostred haly, žiarivé červené vlasy jej viseli cez plecía, z každého kúska jej tela vyžarovala odvaha a lapajstvo. A potom urobila krok v tých veľkých hlúpych fialových čizmách, potkla sa, spadla a narazila tvárou do podlahy. Kamene zabuchotali na podlahe a vykotúľali sa jej z otvorenej dlane.

V medzere ticha predtým, ako stihla vykriknúť, vrátnik Rex, ktorý sa medzičasom posadil, vyskočil na nohy a ľahkým krokom pribehol k El. Svižne sa sklonil a silnými rukami ju zdvihol. Jeho pohyby boli plynulé, priskočil a zdvihol ju do náručia priam s baletnou ladnosťou. Kej sotva stihla vydýchnuť a už si znova sadal aj s jej vzlykajúcou sestrou pevne a nežne zovretou v náručí. Dívala sa naňho šokovane a fascinovane zároveň. El sa usadila v Rexovom objatí, akoby sa chúlila k príjemne vyhriatemu kozubu.

¹ Hra je známa pod viacerými názvami aj na Slovensku – päť kameňov, drápky a na západnom Slovensku aj ako štulne, keďže sa hrala s kováčskymi skrutkami.